

Библиотеките –
постижения и резултати,
ползи и възвръщаемост
на инвестициите

Кръгла маса
13 май 2022 г., София

Инвестиции в развитието и
квалификацията на
библиотечния персонал за
подобряване на качеството и
ефективността на
библиотечните дейности

Калина Иванова

Национална библиотечна седмица

Инвестираме в библиотеките – инвестираме в бъдещето ни

9 – 13 май 2022 г.

Библиотечен персонал

- ❑ В методологията на НСИ на Р България библиотечната статистика е част от статистиката на културата, която е отрасъл от социално-икономическата статистика, чиито методи и закономерности са единни за всичките ѝ отрасли.
- ❑ Статистическите данни за дейността на библиотеките се получават в резултат на провеждането на годишно статистическо изследване, обхващащо библиотеките с фонд над 200 хиляди тома съгласно БДС EN ISO 2789 – Информация и документация, международна библиотечна статистика. Обхванати са само 47 големи библиотеки .

ПЕРСОНАЛ В БИБЛИОТЕКИТЕ ПО ЗАВЪРШЕНА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ И ОБЛАСТИ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

(Брой)

Статистически райони Области	Общо	По завършена степен на образование					
		с висше образование			със средно образование		без средно образование
		всичко	в това число:		всичко	в т.ч. с библиотечен курс	
			с висше библиотечно	с библиотечен курс			
Общо за страната	1 640	1 411	1 012	178	223	34	17

Категории библиотечен персонал

Категория	Наименования на професия/длъжност
Ръководен персонал	директор; зам. директор; ръководите на... ; главен библиотекар; главен библиограф
Библиотечен персонал	библиотекар-експерт; библиограф-експерт; методист; библиотекар-специалист;библиотекар;библиограф;библиограф-информатор и др.
Друг квалифициран персонал	специалисти по информационни и комуникационни технологии; историци; архивисти; счетоводители; реставратори; юристи и др.
Техници и приложни специалисти /Помощен административен персонал/Друг помощен персонал	фотографи; работници библиотека, касиер, шофьор, хигиенисти и др.

Модел на библиотечното образование в България

- Заемането на библиотечни длъжности е съобразено със Закона за обществените библиотеки (2009) и придружаващите го нормативни актове. В него са поставени изисквания за заемане на библиотечни длъжности, завършили библиотечно-информационно образование (БИО), което е професионално образование с академичен статус в професионално направление 3.5. "Обществени комуникации и информационни науки"
- Българското БИО има традиции и в края на ХХ и началото на ХХІ век пълноценно се интегрира в системата на висшето университетско образование. Болонският процес, който стартира в края на ХХ век създаде европейски педагогически модел в областта на висшето образование (степените-професионален бакалавър-бакалавър - магистър - доктор - БМД, кредитната система ECTS).

Променящите се роли на библиотеките и библиотечните специалисти

- ❑ 90-те години на XX век - библиотеките се смятаха за складове на книги, а професионалистите от библиотечни и информационни науки - пазители на тези книги;
- ❑ С навлизането на технологиите се промени отношението към библиотеките и тяхната роля. Информационните технологии предизвикаха революция в областта на библиотечно-информационните услуги;
- ❑ Промени се начина на предоставяне на услуги от традиционни източници на информация към електронни ресурси, онлайн бази данни и онлайн съхранение и извличане на информация и др.;
- ❑ ИКТ промениха обществените нужди и стилове на работа на професионалистите в библиотеките и доставчиците на информация;
- ❑ Библиотечно-информационните специалисти преминаха от традиционната роля на библиотекар към мениджър на информация или технологии и трябва да надграждат с нова технологична осведоменост.

Добри практики

- ❑ „BIBLIO – Повишаване на дигиталните умения и компетенции на библиотекарите в Европа“, финансиран по програма Еразъм + КА2 / Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики (Sector Skills Alliance)
- ❑ Проектът има за цел да подпомогне преодоляването на разликата в уменията в библиотечния сектор, възникнали поради навлизането на дигиталните технологии в дейността на обществения живот и в частност на библиотечните специалисти.
- ❑ Проучването за нуждите от обучение, чрез онлайн анкета сред библиотечни специалисти, очерта в областите на компетентност на DigComp 2.1 три слабости: **онлайн безопасност, създаване на цифрово съдържание и разрешаване на проблеми.**

БИБЛИО предлага два нови профила за работа в библиотеките, за които е разработена учебната програма за ПОО и се осъществява специализирано обучение:

- ❑ **Специалист комуникации и работа с общността.** Служителят по комуникации и работа с общността работи с групи, които не са обхванати в достатъчна степен като идентифицира интересите им, развива и пилотира услуги, които се предлагат на място в библиотеките и с отдалечен достъп с цел разширяване на ползването на библиотеките, повишаване на грамотността и за цифрово включване на гражданите.
- ❑ **Отговорник цифрова трансформация.** Отговорникът за цифровата трансформация подпомага своите колеги и дейностите на библиотеката в прехода към дигиталната ера. Той изпълнява дейности по дигитализация и използване на нови цифрови инструменти в библиотеката.

Необходимост от обновяване на уменията и идентифициране на различни нужди от обучение

- ❑ Онлайн и офлайн комуникация;
- ❑ Комуникация и взаимодействие с потребителите;
- ❑ Умения за създаване на цифрово съдържание;
- ❑ Запознаване с технологичните промени;
- ❑ Повишаване на информационната и медийна грамотност, бази данни;
- ❑ Проучване на нуждите на общността и фасилитиране

Други възможности за квалификация на библиотечния персонал

- ❑ Студентски практики - Фаза 2- BG05M2OP001-2.013-0001 на Министерство на образованието и науката, финансиран от Оперативна програма Наука и образование за интелигентен растеж с период на реализиране : 13.01.2020 г. – 12.05.2023 г. <https://praktiki.mon.bg/pages/purpos>
- ❑ Програма Еразъм+ - възможност за проектна дейност за обучение на библиотечните специалисти
Подпрограма „Партньорства за сътрудничество в професионалното образование и обучение“ и Подпрограма „Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики“

Заклучение

- ❑ За да отговорят адекватно на предизвикателствата на дигиталната ера, библиотеките са изправени пред необходимостта да идентифицират нови форми на професионално развитие на библиотекарите като информационни професионалисти чрез прилагане на иновативни начини на обучение най-вече за повишаване на цифровите умения и компетенции.
- ❑ Представяйки все по-съвременни и иновативни услуги библиотеките променят своята визия и се превръщат в навигатори във всеобхватния океан от информация.
- ❑ Задължително е библиотеките, заедно с останалите културни и образователни институции да обединят усилия и да предложат адекватно обучение, което да отговаря на потребностите на пазара на труда.

Благодаря за вниманието!

доц. д-р Калина Иванова-

член на УС на ББИА/директор на РБ „Петко Р. Славейков“ - Велико Търново

e-mail: director@libraryvt.com; kdemireva@mail.bg

